

מראי מקומות - יומא

מ:

הנחת גורל, אלא שיוכל לברר איזה גורל שירצה בימין ואיזה בשמאל, ויניחם על השעירים ואין צורך בקלפי, אבל למאן דאמר עליה מעכבת והנחה אינה מעכבת, אי אפשר לומר שהם שוים ולא יקבעו עד שיניח, אלא ודאי נקבעו בעליה לבדה.

אכן כל זה הוא אם גם להדעה שאין הגרלה מעכבת מכל מקום היא עושה איזו קביעות. אבל כבר הובאו דברי המקדש דוד, שאם הגורל אינו מעכב אינו קובע כלל, ויכול לקבוע בקריאת שם, והגורל הוא רק למצוה, ולפי זה לא קשה כלל.

ג. אלא לאו לעכב ושמע מינה הגרלה מעכבא כתבו התוספות ישנים והריטב"א, שגם למאן דאמר שאפילו לרבי נחמיה אין הגרלה מעכבת, ולמאן דאמר שלרבי יהודה אינה מעכבת יש להקשות, לפי שסתם ספרא הוא רבי יהודה. וראה בשפת אמת מה שכתב בזה.

ד. ומה במקום שלא קידש הגורל קידש השם פירש רש"י, כגון קיני זבים ויולדות, שאחד לחטאת ואחד לעולה, שאם הגריל עליהם אינו כלום, אבל כיון שפירש זה לחטאת וזה לעולה אם שינה פסול. והקשה הרשב"א בחולין (כד), שהרי מבואר בעירובין (לה) שאין פרידין נקבעין אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן, אבל סתם קריאת שם בלא לקיחה או עשייה אינה כלום. וביאר הרשב"א שכוונת הגמרא לעשות הקל וחומר מזמן הלקיחה או מזמן העשייה, שיכול לקבוע שם לקינין, ועל ידי גורל אינו מועיל.

א. יעמד חי עד מתי יהיה זקוק לעמוד חי

חקר המקדש דוד (כ"ד, ו), האם העמידה צריכה להיות דוקא בעזרה, ולאחר שהתחיל שילוחו אף שהוא חי, כיון שאינו בעזרה אינו מועיל, לפי שצריך שעמידתו תהא בעזרה בשעת מתן דמים של זה, או כל שהוא חי אפילו אם הוא בחוץ, די בזה.

ב. הא לאו הכי מהדרינן ליה והא אמרת הגרלה

מעכבא וכיון דקבעתיה שמאל היכא מהדרינן ליה

כתב התוספות הרא"ש, שיכלה הגמרא לשאול, שגם לשיטתך שהגרלה אינה מעכבת, הרי כיון דנקבע בשמאל איך מחזירים לימין, לפי שלא נחלקו אלא שאם קרא להם שם אין הגרלה מעכבת, אבל הכל מודים שהגרלה קובעת, ואי אפשר לשנותם.

וכן הקשה הגבורת ארי על הגמרא, שודאי אף אם הגרלה אינה מעכבת, הרי היא קובעת, ואי אפשר לשנותם. ותירץ, שמדובר בקרא שם בשעת לקיחה, והתנה שאם השם יעלה בימינו בשעת הגורל, הגורל יקבע, ואם יעלה בשמאל, מה שקורא עכשיו לשם יהיה לשם.

והשפת אמת תירץ, שכשעלה השם בשל שמאל לא יקחהו לחטאת וירעה עד שיסתאב, ויקח אחר לחטאת בלא הגרלה, או שלעולם יניח את של שמאל תחילה, ואם עולה לעזאזל יניח האחר על הימין, ואם לא, לא יניח, רק יגריל פעם אחרת. והרש"ש כתב, שעתה סברה הגמרא, שאין חילוק בין הגרלה להנחה, ושניהם רק למצוה ולא לעכב, והקפידה תורה שלכתחילה לא יקבעו באמירת פה, אלא במעשה של